

wenschten te worden opgeleid. Na den theoretischen cursus werden deze a. s. bakkers door de gemeente-kraamverpleegster zes maanden in de wijk opgeleid en daarna geëxamineerd door een commissie bestaande uit twee artsen en den directeur van den gemeentelijken geneeskundigen dienst. De ervaring van het afge-loopen jaar pleitte voor de geschiktheid der ingestelde opleiding en deze mag met gerustheid anderen tot voorbeeld worden gesteld. Alleen zal streng de hand er aan moeten gehouden worden, dat de bakkers zich niet voor „zuster” gaan uit-geven. De voortdurende aanraking, die zij met den gemeentelijken geneeskundigen dienst houden, zal hiervoor een waarborg te meer zijn.

Hiermede is het voornaamste uit het jaarverslag der commissie voor zuigelingen-bescherming medegedeeld. Men ziet, dat deze commissie voortdurend en onafge-broken bezig is ten behoeve van de zuigelingenverzorging in Noord-Holland werk-zaam te zijn en plannen ter verbetering te beramen. Wel zijn tot nog toe die werk-zaamheden nog niet met overdreven veel welslagen bekroond en heeft de commissie een massa moeilijkheden te overwinnen, maar zij laat zich blijkbaar niet spoedig uit het veld slaan en gaat moedig op den ingeslagen weg verder. Op die manier zal zij tenslotte toch ook wel slagen in haar arbeid.

AANTAL ZIEKENHUISBEDDEN EN VERPLEGENDEN IN ZIEKEN-HUIZEN IN NEDERLAND. — Het hoofdbestuur van den Nederlandschen bond voor ziekenverpleging heeft, evenals dat geschied is in 1911 en in 1916, ook weer in 1921 een onderzoek ingesteld naar het aantal verplegenden werkzaam in zieken-huizen, krankzinnigengestichten, sanatoria in Nederland en van het aantal bedden, waarover die gestichten beschikken, en het aantal bedden, dat bezet was op den datum van het onderzoek. Ook nu weer werd voor dien datum gekozen 1 September. Die opgaven werden op verzoek van het hoofdbestuur welwillend verstrekt door de besturen dier inrichtingen; slechts zes gaven geen antwoord (de sanatoria te Joure en te Arnhem, de Groningsche ziekenverpleging, de ziekenhuizen te Brielle en te Zalt-Bommel en de militaire ziekeninrichting te Geertruidenberg).

Uit de verkregen cijfers, die alle in tabellen gerangschikt zijn, zoodat men in staat is voor elke inrichting afzonderlijk de cijfers na te gaan en voor de verschil-lende provinciën, blijkt nu het volgende:

Op 1 September 1921 waren in Nederland aanwezig 290 ziekenhuizen, tegen 239 in 1916 en 194 in 1911. Het aantal bedden bedroeg in 1921 in het geheel 25121, tegen 22381 in 1916 (in 1911 niet opgenomen). Van deze waren op 1 September 1921 bezet 17106 (ongeveer 69 pCt.), tegen in 1916 16935 (ongeveer 75 pCt.). Het aantal verplegenden was gestegen van 4056 in 1911, en 5871 in 1916 tot 7827 in 1921. Daarvan waren verpleegsters 7146 (91 pCt.) en verplegers 681 (9 pCt.). Het aantal verplegenden in het bezit van een diploma bedroeg 3116 (40 pCt.), terwijl 4711 of 60 pCt. niet gediplomeerd waren. De verhouding is thans iets gunstiger dan in de jaren 1916 en 1911; in 1916 waren de percentages: 32 pCt. gediplomeerd, 68 pCt. niet gediplomeerd, in 1911 30 pCt. gediplomeerd, en 70 pCt. niet gediplomeerd. Van de verpleegsters waren 70 pCt. leeken, 23 pCt. R. K. zusters en 7 pCt. diaconessen. Van de verplegers waren 37 pCt. leeken, 11 pCt. R. K. broeders, 6 pCt. diaconen en 46 pCt. militairen. In bij den Bond aangesloten ziekenhuizen waren ongeveer 87 pCt. der verplegenden aanwezig, een getal, dat ook voortdurend stijgend is; in 1911 was dit 70 pCt., in 1916 83.5 pCt.. Dit feit wordt met voldoening door het hoofdbestuur vastgesteld, omdat in die ziekenhuizen de opleiding en de examens geschieden volgens de voorschriften, door den Bond vastgesteld. Ook is een verblijdend teeken, dat het verschil in verhouding van gediplomeerden tot ongediplomeerden in de ziekenhuizen steeds kleiner wordt.

Wat de krankzinnigengestichten en sanatoria voor zenuwlijders aangaat, in deze inrichtingen bedroeg het aantal bedden op den genoemden datum 16876, waarvan bezet waren 15730. Het aantal verplegenden bedroeg 3527 nl. 2283 ver-pleegsters en 1244 verplegers. Van de verpleegsters waren 422 leeken en 76 R. K. zusters gediplomeerd, 1589 leeken en 196 R. K. zusters niet gediplomeerd. Van de verplegers waren 329 leeken en 55 R. K. broeders gediplomeerd, 684 leeken en

176 R. K. broeders niet gediplomeerd. Van alle verplegenden in deze gestichten, was dus slechts 25 pCt. gediplomeerd en 75 pCt. ongediplomeerd, derhalve een slechter verhouding dan in de ziekenhuizen; hier is zelfs, vergeleken bij 1916, een geringe achteruitgang waar te nemen: toen was 26 pCt. gediplomeerd en 74 niet gediplomeerd. Het geheele aantal gestichten in Nederland bedroeg op 1 September 1921 34 tegen 31 in 1916.

Het lijkt mij een belangrijk onderzoek, dat nu reeds voor de derde maal door het hoofdbestuur van den Bond is uitgevoerd, vooral wanneer daarmee geregeld voortgegaan wordt en telkens om de vijf jaren het onderzoek herhaald en de uitkomsten wereldkundig worden gemaakt.

MUNTENDAM.

HET ROCKEFELLER HYGIËNISCH INSTITUUT schijnt reeds thans in zekeren zin reden tot teleurstelling te geven onder de beoefenaren der sociale geneeskunde, de medical officers of Health. Er is door de regeering een commissie ingesteld, die een plan moet maken, hoe dit instituut moet worden ingericht. In deze commissie hadden de M.O.H.'s gehoopt, dat ook zij, als bij uitstek deskundigen, zouden vertegenwoordigd zijn; zij zijn echter gepasseerd. Een bittere toon van teleurstelling klinkt thans op in hun orgaan; zoo gauw er klein werk te doen is, kan de regeering hen wel vinden, maar bij een groote gebeurtenis als deze gaat men hen voorbij, alsof zij zijn „verarmde bloedverwanten van een deftige familie”. (*Med. Off.* 18 Maart 1922).

BESTRIJDING VAN GESLACHTSZIEKTEN. — Een uitvoerig artikel van dr. WHITE beziet dit vraagstuk van een heel anderen kant, dan wij dat tegenwoordig gewoon zijn. Wij lezen van zelfontsmetting en vroegtijdige behandeling en van voorbehoedmiddelen, wij lezen van het vóór en het tegen, maar schaarsch zijn de schrifturen, die deze zaak bekijken, zooals WHITE het doet. Hij wijst er op, dat dezelfde oorzaken, die tuberculose en alcoholisme doen toenemen, ook de geslachtsziekten ten goede komen; in de allereerste plaats moet de bestrijding van dit driehoofdig kwaad gezocht worden in de oplossing van het woningvraagstuk. Daarna wijst hij op het groote gevaar van suggestieve filmvertooningen en van onbeschaafde tooneelvoorstellingen; ook de verkeerde literatuur draagt het hare bij om de geslachtsziekten te verspreiden. Zonder verbetering van deze verwordingen is het nutteloos propaganda te voeren voor het voorkómen van deze ziekten. En is hierin niet heel veel juist? Consultatiebureaux worden opgericht; kostbare adviezen zullen, vaak belangeloos, worden verstrekt; velen zullen hun beste krachten aan dit werk geven — maar om deze wankele menschheid tot hooger moraliteit te brengen is vermoedelijk een meer forsche hand noodig, die haar in haar kraag durft pakken (*Med. Off.* 18 Maart 1922).

PREMIËS VOOR GROOTE GEZINNEN. — Door M. COGNACQ worden in Frankrijk jaarlijks 100 premies uitgelooft van 10000 francs ieder, voor de ouders, die minstens 5 kinderen hebben en beiden jonger zijn dan 30 jaar. Gezinnen met 9 of meer kinderen kunnen daarenboven nog bekroond worden onder toekenning van een prijs van 25000 francs. Of het helpen zal?

„SLACHTOFFERS VAN DE WETENSCHAP”. — Een Engelsch blad *John Bull* geeft af op pogingen, die hier en daar in het werk worden gesteld, om kinderen en volwassenen te immuniseren tegen *diphtherie* en op onsympathieke wijze wordt tegen dezen arbeid te velde getrokken, alsof het vivisectie zou zijn, voornamelijk op kinderen van behoeftige ouders. Maar nu weet het blad niet aan de moeilijkheid te ontkomen, dat het tegelijk vriendelijk wil zijn tegenover Amerika en onbeschoft tegenover Duitschland. „Wij willen niets zeggen van de Amerikaanse artsen, maar wij hebben een klimmende angst voor de toxinen en anti-toxinen, die gemaakt worden in Duitschland” (*Med. Off.* 18 Maart 1922).

BRENKMAN.